

Antiikkikauppias Walter Sjöbergin henkilö- ja muotokuva

Kansallisen elämäkerraston mukaan "suurteosten valmistuttua G[allen-Kallela] jälleen ryhtyi tau-
lumaalaukseen" tehden useita muotokuvia merkkihenkilöiden ohella myös "enemmän tai vähem-
män tunnetuista henkilöistä".¹ Jälkimmäiseen ryhmään lukeutunee, ainakin nykyajan silmissä,²
antiikkikauppias Helsingissä vaikuttanut porvoolaissyntyinen Walter Sjöberg (1864–1937).
Häntä esittävä pienikokoinen (17.5 x 13.4 cm) öljymaalaukseen vuodelta 1919 tuli Porvoon museolle
osana Sjöbergin testamenttilahjoitusta 1937.³ Missä määrin Walter Sjöberg lopulta täyttää "vä-
hemmän tunnetun henkilön" määritelmän? Hän oli merikapteenin⁴ poika, kävi Borgå Lyceumia
1874–1878⁵ ja osoittautui elämänsä aikana
loputtoman energiseksi henkilöksi, joka toimi
monella eri alalla. Kahden aikalaismuiston
ja ruotsinkielisen sanomalehtiartikkelin⁶ lisäksi
hänenä on kirjoitettu niukasti, ja henkilökuva
pääsee oikeuksiinsa vasta hänen aikuisikänsä
kattavista lukuisista sanomalehtimaininnoista,
hänen taideteoslahjoituksistaan sekä jälkisaä-
döksestään. Seuraavassa käydään Sjöbergin
elämänvaiheita läpi aikajärjestyksessä.

Akseli Gallen-Kallela, *Walter Sjöberg*, 1919. Öljyväri kan-
kaalle, 17.5 x 13.4. Kuva: Erik Lindroth, Porvoon museo.

Puutarhuri ja filantrooppi

Taiteilija ja tuleva antiikkikauppias näyttäisivät
tutustuneen toisiinsa syksyllä 1890 kummankin
asuessa Malmilla – Gallénit nuorenaparina en-
simmäisessä Helsingin-kodissaan Helsingintie
1 (myöh. Latokartanontie, nyk. Vanha Helsin-
gintie),⁷ Sjöberg puolestaan koulutuksen saaneena puutarhurina ja kukkakauppias.⁸ Hän oli
valmistunut puutarhamestariksi neljän ensimmäisen joukossa Helsinkiin 1881 perustetussa Finska
Trädgårdsföreningenissä ja harjoittanut ammattia ensin Tukholmassa, jossa 1880-luvun lopulla
osallistui myös Utilistiska samfundetin toimintaan.⁹ Utilistien mukaan "*detta lifvet är det enda, om
hvilket vi veta någonting och att människans mål är att söka minska lidandet och bereda tillfälle
för så många som möjligt att blifva lyckliga*".¹⁰ Suomeen palattuaan ja jonkin aikaa Leppäsuolla
Helsingissä vaikutettuaan hän perusti 1889 Malmille kauppapuutarhan nimeltä Träsvedja, joka

1 K. Blomstedt & G. Rein et al., *Kansallinen elämäkerrasto* 2, Porvoo 1929, 188. – Hyvästä yhteistyöstä kiitän Porvoon museon ja Gallen-Kallelan Museon henkilö-
kuntaa, Magnus Björklundia Svenska Gårdenista sekä kollegoitani FT Ilkka Kuivalaista ja FM Robert Lutheria arvokkaista neuvoista.

2 G. Selén, "Marmorpojken har spännande historia", *Bbl* 26.5.1988, s. 3: "en i dag tämligen bortglömd mecenat".

3 *Sjöberg Valter Fredrik* 20.10.1937, Kansallisarkisto, Helsingin raastuvanoikeuden arkisto, nro 66859/1951 (Ec:501): "Förteckning över saker till Borgå Museum",
s. 2–3, nro 57, "oljeporträtt föreställande herr Walter Sjöberg i bred svart ram målad av Gallen-Kallela"; Porvoon museo inv. 37-90.

4 "Johan Fredrik Sjöberg" (1830–1888) purjehti Etelä-Amerikkaa myöten ja hukki Pohjanmerellä, www.porvoonmuseum.fi/johan-fredrik-sjoberg/ (luettu
3.10.2023).

5 H. Nohrström, "Borgå Lycei matrikel", teoksessa A. K. Ottelin & V. T. Rosenqvist (toim.), *Borgå Lyceum 1873–1923. En minneskrift*, Borgå 1929, 201–290.

6 M. E. Buremin, "Muistelmia Suomen vallankumouksellisesta menneisyydestä", *Bolshevikien toiminta Suomessa ja Viaporin kapina. Eräitä aikalaisten muistelmia v. 1905
vallankumouksen ajoilta*, Leningrad – Petroskoi 1931, 52, 58–60, 67–72; K. Gallen-Kallela, *Isäni Akseli Gallen-Kallela 2. Elämää isän mukana*, Porvoo 1965, 340–
341; myös K. Raivio (toim.), *Kirsti Gallen-Kallela, Isäni Akseli Gallen-Kallela*, Porvoo – Juva, uudistettu laitos 1992, 428–429, 514; Selén, "Marmorpojken", 5.

7 Raivio 1992, 7; T. Wahlroos, "Nuoren Suomen aikaan/Det unga Finland 1890–1894", teoksessa K. Karvonen-Kannas, T. Wahlroos & al. (toim.), *Axel Gallén*,
Espoo 2004, 54. – Villa Christiansberg: https://fi.wikipedia.org/wiki/Villa_Christiansberg (luettu 18.11.2025).

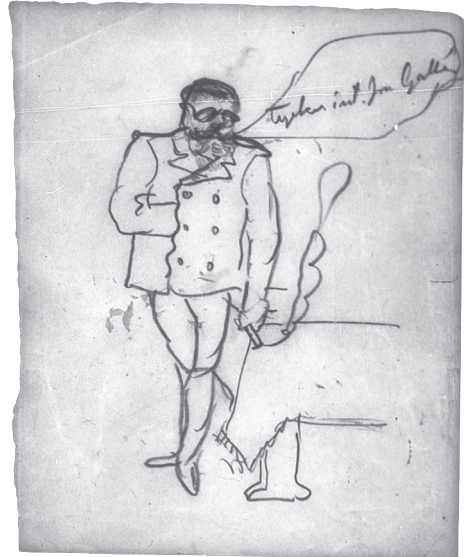
8 *Hbl* 24.5.1934, s. 6: "Dagboken – 70 år".

9 *DN* 29.12.1888, s. 3, "Utilister o. Fritänkare, Nyårsafton", ilmoituksen mukaan Sjöberg puhui kyseisessä illanvietossa; J. M. Wheeler, *A Biographical Dictionary of
Freethinkers of All Ages and Nations*, London 1889, 301.

10 *Stadgar för utilistiska samfundet. Stockholm 1891*. Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek, Huddinge, Sverige: Utilistiska samfundet, 1889–1896,
SE/ARAB/3170/3/4-18-DOKUMENT.

neljinetoista kasvihuoneineen oli aikansa suurimpia,¹¹ ja hankki maaliskuussa 1890 omistukseensa Ingmuksen maalaistalon Tapaninkylässä osoitteenaan Immos, Malm, nykyisellä Immolantiellä.¹² Jo saman vuoden syksyllä hän lahjoitti Muinaismuistoyhdistykselle muun muassa kivikautisen kourutaltan, joka oli löydetty ojankaivuussa uutisviljelyksellä.¹³ Vuoteen 1890 liittyy puolestaan Galléniin tieto, että hän on "välähdyttänyt näkyviin 'helsinkiläisiä kasvoja' leikkivän henkeissä, joskus hieman ylimielisissä piirrelmissä",¹⁴ Sjöbergin tapauksessa peräti kolmena versiona. Lyijykynäpiirustuksessa sikaria poltteleva Sjöberg nojaa liinalla verhottuun pöytään ja puhakuplassa on teksti: "Tycks int, fru Gallén". Ehkä repliikki heijasteli taiteilijan Mary-vaimon tuolta ajalta säilyneitä sanoja: "Olemme vihdoinkin saaneet vähän 'työilmaa', tähän asti on ollut liian tukahduttavaa ja liian paljon vieraita."¹⁵

Akseli Gallen-Kallela, *Valter Sjöberg*, 1890. Lyijykynäpiirustus, 13,5 x 11 cm. Yksityiskoelma. Gallen-Kallelan piirustuskokoelma. Kuva: Gallen-Kallelan Museo.

Tulevina 1890-luvun vuosina Sjöberg saavutti mainetta sekä kasvattamallaan kukilla että kanoilla.¹⁶ Malmin asemalla oli myös hänen kukkakauppansa toimisto, mutta varsinainen kauppa oli Helsingissä, aluksi osoitteessa Aleksanterinkatu 52 ja myöhemmin numerossa 46. Heinäkuussa 1897 hän luopui puutarhaliiketoiminnasta, mutta vastasi vielä viisi vuotta kukkakaupasta.¹⁷ Keväälle 1903 osuu tieto Sjöbergin talokaupasta Porvoossa Uusi kirkkokatu 17,¹⁸ ja vuonna 1905 hän teki ensimmäiset lahjoituksensa Porvoon museolle jatkaen liiketoimintaa Helsingissä siirtomaatavarakaupalla Kapteeninkatu 5,¹⁹ ja viinikauppiaana Läntinen Heikinkatu 6 (nykyinen Mannerheimintie 2).²⁰ Helsingissä hänen asuntonsa oli vuosikymmeniä Ullanlinnan kaupunginosassa Pietarin- ja Kapteeninkadun kulmaan vuonna 1904 valmistuneessa taloyhtiö Telluksessa,²¹ samassa, jossa hänellä oli siis myös liiketoimintaa. Seuraavalta vuodelta 1905 on peräisin aiempia "piirrelmiä" realistisempi Gallén-Kallelan lyijykynäpiirros, oikeastaan jo muotokuva Sjöbergistä,²² joka oli myös filantrooppi; hän auttoi muun muassa juuri Gallén-Kallelan ja toisen kuvataiteilijan, kuvanveistäjä Alpo Sailon kanssa venäläisiä poliittisia pakolaisia:

"Hän antoi meille suurta apua, antoi viinikauppansa puolueemme kohtaupaikaksi. [-] hän tietysti ennen kaikkea oli filantrooppi ja altruisti, mutta kun hänellä oli vilkas mielikuvitus ja rakasti romaaneja kaikenlaisine seikkailuineen, antautui hän ihastuneena uuteen toimintaansa, joka ei ainoastaan ollut täynnä vaaroja, vaan myöskin sellaisia yllätyksiä, joita ei tapaa mistään romaani-

11 Selén, "Marmorpojken", 5; *Päivälehti* 3.3.1896, s. 3: "Helsingin puutarhaseura", "suurenlaisia ja hyvin järjestettyjä kasvihuoneita".

12 NP 22.3.1890, s. 3: "Lägenhetsköp"; *Päivälehti* 1.6.1897, s. 1: "Juhla ja arpajaiset"; S. Jompero-Lahokoski, *HU* 4.2.2021, s. 1: "Tapaninvainion asukkaiden historiarhythmi matkaillee alueen juurille".

13 AL 29.11.1890, s. 2: "Muinaismuistoyhdistyksen kokous".

14 O. Okkonen, A. Gallen-Kallela. *Elämä ja taide*, Porvoo – Helsinki 1949, 238–239.

15 Gallen-Kallela 1965, 6–7.

16 Hbl 31.8.1890, s. 3: "Lantbruksutställning i Helsing"; *Päivälehti* 27.9.1896, s. 3: "Puutarhanäyttelyn palkinnot".

17 Hbl 30.9.1890, s. 2: "Ny blomsterhandel"; *Päivälehti* 22.7.1897: "Tiedonanto"; Hbl 25.5.1934, s. 4: "Dagboken – 70 år".

18 *Uusimaa* 4.5.1903, s. 2–3: "Porvoosta. Talonkauppa".

19 *Helsingin ja ympäristön osote- ja ammattikalenteri* 1909–1910, Helsinki 1909, 137.

20 Hbl 18.12.1907, s. 10: "Rättegången mot stadens spirituosaahandlande", jossa yhtenä vastaajista AB Gösta Sundmans vinkällare och spirituosaaffär, omistaja Walter Sjöberg.

21 Sjöberg, Valter. *Handlande*, f. 24.5.1864, Kaptensg. 5, tr. C 1.1.1907. Helsingin kaupunginarkisto. Osoitetietokortit; Gustaf Estlanderin suunnittelema taloyhtiö Tellus Pietarinkatu 18/Kapteeninkatu 5.

22 Lyijykynäpiirros mainitaan testamentin liitteessä, *Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik*, 20.10.1937, nro 66859/1951 (Ec:501), Kansallisarkisto. Helsingin raastuvanoikeuden arkisto: "Förteckning över av konsthandlaren Valter Sjöberg till Borgå Museum testamenterat lösöre", s. 2: "pennteckning av Sjöberg, ritad av Gallen-Kallela, 1,000:-". Porvoon museolla sitä ei kuitenkaan ole, eikä sitä mainita aiemmassa, Sjöbergin allekirjoittamassa, niin ikään testamentin liitteessä olevassa Porvoon museon lahjoituslistassa, "Förteckning över saker till Borgå Museum". Lyijykynäpiirroksista on säilynyt kuva artikkelissa Selén, "Marmorpojken", 5, ilman lähdettä.

neista. Vallankumouksellisia, joita hän tavalla tai toisella avusti, oli enemmän kuin tuhannen ja kaikilla näillä on hänestä valoisa, eloisa muisto. [-] Walter Sjöberg ei ollut milloinkaan poliitikko, ei kuulunut mihinkään puolueeseen. [-] Hän teki vaarallista työtä asian itsensä vuoksi. [-] Viaporin kapinan jälkeen Sjöbergin pienessä asunnossa piileskeli kymmeniä matruuseja, [-] jotka nukkuivat, missä sattui, sohvalle, nojatuoleilla, lattialla. On mainittava, että Sjöberg aina oli antikvaaristen esineiden ihailija, että hänen asuntonsa oli kuin museo ja että hänen luoksensa tultiin erikoisesti katselemaan näitä esineitä, joita hän oli koonnut ja joista monet jo silloin oli testamentattu eri museoille.”²³

Gallénien perhepiirissä Sjöbergiä on puolestaan kuvattu seuraavasti: ”Sjöberg oli vanterra, leveäharteen herra, jolla oli lyhyt kaula, pitkät viikset ja nariseva ääni. Se kukerteli kuin kyyhkynen, kun hän kertoi jotakin hauskaa juttua, ja niitä hänellä oli aina. Ja hauskoiksi ne tulivat varsinkin hänen kertominaan, sillä hänellä oli niin tyytyväinen ilme ja hän puhui Porvoon murretta. Kun isä ja äiti olivat läikähty naurusta, hän ylti yhä hassumpiin juttuihin, joten isä oli aina hyvällä tuulella hänen herttaisen naiivissa seurassaan. Hän oli usein meillä päivällisellä ja äiti tarjosi silloin hyvää ruokaa, sillä Sjöberg oli suuri herkkusuu. Hän oli ystävällinen ja auttavainen ja myöhemmin 1908, kun isä taas etsi jotain maapaikkaa, jonka voisi ostaa, Sjöberg tarjoutui heti välittömään ja näki paljon vaivaa. Isä ja äiti matkustelivat hänen kanssaan Turun puolesta kartanoa etsimässä. [-] Ekstensholmin osto oli melkein päätetty asia. Mutta sitten lähdimmekin syksyllä Pariisiin ja Sjöberg seiso rannalla heiluttaen hattuaan ja huutaen laivan kääntyessä merelle: ”Ekstensholm, Ek-stens-holm.”²⁴

Myöhemmin vuosina antiikkikauppiaksi tai pelkistysti kauppiaksi mainitun Sjöbergin monipuolisuudesta on osoituksena myös Porvooseen perustettu leikkikalutehdas Suomalainen Lelupaja O.Y. loppuvuonna 1909 osoitteeseen Uusi Vuorikatu 53, nykyinen Aleksanterinkatu 20.²⁵ Tehtaassa valmistettiin Saksasta tuoduilla koneilla pahvin ohella puisia leikkikaluja, joiden malaina oli myös vanhoja suomalaisia Kalevala-aiheita.²⁶ Sjöberg painatti 1910-luvulla myös postikortteja Porvoonäkymäin.²⁷ Helsingissä Sjöberg keskittyi kuitenkin antiikkikauppaan.²⁸ Uudessa ammatissa hän oli itseop-

”Walter Sjöberg porträtterad av Akseli Gallen-Kallela 1905”. *Borgåbladet* 26.5.1988, s. 5. Kuva julkaistaan *Östnyland*-lehden päätoimittajan Helén Kurrin luvalla.

Suomalainen Lelupaja O.Y., Puinen kukko. Kuva: Porvoon museo.

²³ Buremin 1931, 69–70. Vuoteen 1910 taas liittyy tieto poliisien tekemästä venäläisten etsinnästä, tosin tuloksetta, Sjöbergin Porvoon asunnossa, *Hangö-bladet* 12.11.1910, s. 3: ”Landet runt. Husundersökning 18.10. hos direktör Sjöberg i Borgå”.

²⁴ Raivio 1992, 428–429; Walter Sjöbergin kirje Akseli Gallen-Kallelalle 18.12.1908 Kööpenhaminaan. Gallen-Kallelan Museon arkisto. – Naantalissa sijaitseva Ekstensholm on suomalaiselta nimeltään Lapila.

²⁵ Arkkitehti Yrjö Sadeniuksen 1902 suunnittelema rakennus Aleksanterin- ja Linnankoskenkadun kulmassa, ”Pomo-talo”.

²⁶ Yhdessä taiteilija John Engelbergin, kauppias Axel Ahlqvistin ja kuvanveistäjä Alpo Sailon kanssa, *Suomalainen kansa* 4.12.1909, s. 3: ”Uusia liikeyrityksiä”; *Uusimaa* 8.12.1909, s. 2: ”Leikkikalutehdas Porvooseen”; *Uusimaa* 21.2.1910, s. 2: ”Porvoosta ja muualta Uudeltamaalta”.

²⁷ Peter Helenius, ”Vykort från Borgå/ Förlag/Walter Sjöberg”, www.helenius.net/vykort/borga/forlagen/forlagen.htm (luettu 30.09.2023).

²⁸ Esimerkiksi vaasalaiselle Karl Hedmanille hän välitti kaksi persialaisvatia Novikoffin kokoelmasta Pietarista vuonna 1923, Auli Jämsänen, sähköposti kirjoittajalle, 16.10.2023; vanhaa ulkomaista 1500- ja 1600-luvun taidetta 1913–1926, M. Koskimies-Envall, *The Karl Hedman Art Collection and Select Choices from Other Collections in the Ostrobothnian Museum*, (Publications by the Ostrobothnian Museum 34), Vaasa 2009, 80–81, 120–121 ja 124–125.

pinut ja kartutti tietojaan lukuisilla ulkomaanmatkoilla,²⁹ joilla hankki tavaraa antiikkikauppaansa, kuten Venäjän-suhteillaankin.³⁰

Antiikkikauppias

Sjöbergin Gallen-Kallelalle lähettämiä kortteja ja kirjeitä on Gallen-Kallelan Museon arkistossa Tarvaspäässä säilynyt yhteensä 28 kappaletta – kuulumisia, toivotuksia, tietoa tarjolla olevista asuinrakennuksista ja ilmoitus huhtasienilähetyksestä junalla Porvoosta Albergaan jne.; ne ovat vuosilta 1908–1921, suurin eli kolmasosa vuodelta 1911.³¹ Taiteilijan Kirsti-tytär kertoo muistelmateoksessaan seuraavaa:

”Albergassa [Mamman luona Afrikan-matkan jälkeen 1911] asuessamme meillä kävi paljon vieraita, koska asuimme niin lähellä Helsinkiä. [-] Toisista ’vieraista’ tai kävijöistä muistan [-] ennen kaikkea Walter Sjöbergin. Hänellä oli antiikkikauppa Etelärannassa ja häneltä ostimme kaikki mitä tarvitsimme Linuddin huvilaa varten.”³² ”Ruokasaliin isä hankki Walter Sjöbergiltä valkoiset, vanhat rokokootuolit.”³³

Vuodelta 1912 on Gallen-Kallelan piirtämä antiikkikaupan mainos,³⁴ jossa kuvataan liikkeen interiööriä kohti pohjakerroksen kaari-ikkunaa. Myyntiartikkeleista on tunnistettavissa kustavilainen tuoli, lipastoja ja empiretyylinen kattovalaisin. Sjöbergin antiikkikauppa toimi tuolloin Länsi-Rantana tunnetun kadun, myöhemmän Etelärannan, numerossa 6,³⁵ mutta muutti lokakuussa 1919 viereiseen rakennukseen numeroon 4.³⁶

Gallen-Kallela toimi alkuvuonna 1919 Mannerheimin adjutantina, minkä jälkeen hän lieenee maalannut Porvoon museossa olevan miljöömuotokuvan Sjöbergistä. Muotokuvan taustalla näkyvä kaupunkimaisema onkin juuri antiikkiliikkeen liepeiltä ja kuvaa Sjöbergin työympäristöä, ehkä myös reittiä kotoa Ullanlinnasta yli Tähtitorninmäen. Maalaus on tehty runsain sivellinvetoja, etualalla on silmälasipäinen ja viiksekäs Sjöberg. Hänen taakseen hahmottuvat Länsi-Rannan uusrenessanssi- ja jugendrakennusten korttelirivi, Saksalaisen kirkon torni, vasemmalla Tähtitornin vuoren vehmasta rinnettä ja siinä yksi Observatorion kolmesta tornista sekä pihatorni. Niiden alapuolella näkyvät rannan

Porvoo, Välikatu: kuvassa Walter Sjöberg koiransa kanssa. Postikortin yksityiskohta. Kuva: Porvoon museo.

”A. Gallén-Kallela 1912. Antikvitets handeln, Helsingfors, V. Kajen 6. Telefon 8376”. *Borgåbladet* 26.5.1988, s. 5. Kuva julkaistaan *Östnyland*-lehden päätoimittajan Helén Kurrin luvalla.

29 Hbl 24.5.1934, s. 6: ”Dagboken – 70 år”.

30 Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik, ”Avskrift, den 20 juni 1936”, s. 4, 21:o: ”mitt affärslager, som jag uppköpt uti Petrograd”; M. Gestrin-Hagner, Hbl 11.11.2009, s. 16: ”Antikexpert med ett medfött intresse för sakers värde”; Yle/ Kulttuuri 11.12.2009, ”Leninin ystävä toi tsaarin tavaroita Suomeen”, <https://yle.fi/a/3-5994859> (luettu 30.09.2023).

31 Sjöberg, Valter. Kansio 10 MF/VA Y 3555-3556. Gallen-Kallelan Museon arkisto.

32 Gallen-Kallela, Isäni Akseli Gallen-Kallela, 340–341. – Villa Linudd toimii nykyisin Tarvaspään museon kahvilana ja toimistotiloina; <https://gallen-kallela.fi/puuhuvila/> (luettu 18.11.2025).

33 Raivio 1992, 514.

34 Se tunnetaan Selénin ”Marmorpoikien” -artikkelin kuvituksena, Bbl 26.5.1988, s. 5.

35 HS 25.10.1919, s. 10: ”Ilmoitus huutokaupasta Kauppias Sjöbergin entisessä muinaisesineiden kaupassa, Länsi-Ranta 6”.

36 Hbl 23.10.1919, s. 11: ”Antikviteter! Antikvitetshandeln V. Kajen 6 är flyttad till Västra Kajen 4 (inh. Valter Sjöberg). Möbel i barock, rococo och empire finnas. Likaså ljuskronor, porslin, tennsaker m.m.” Viime vaiheessa antiikkiliike toimi taloyhtiö Telluksessa, Sjöbergin asuintalossa, jossa hän omisti useampia huoneistoja, D 23, C 15 ja 20–21, Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik, ”Avskrift”, s. 2, 7:o ja s. 4, 19:o.

tapahtumat – höyryveturi päivittäisellä kierroksellaan Helsinginniemen satamaradalla, yksi monista varastokatoksista, ankkuroitu vene ja signeerauksen, Gallén 1919, yläpuolella tummahahmoisia ihmisiä työn touhussa. Kuvakentän oikeassa laidassa heti Sjöbergin takana on ikkunapuitteiksi tulkittavat ruskeat pystyelementit luomassa vaikutelmaa päähenkilön ikkunasta avautuvasta näkymästä. Maalauksen ajankohtana Gallen-Kallela maalasi muitakin ikkunanäköaloja,³⁷ joihin tämä tilapäiskuva pitkäaikaisesta ystävästä voidaan luokitella, ehkä toukokuisen 55-vuotispäivän tietämillä.

Sjöbergin viimeinen säilynyt viesti Gallen-Kallelalle on vuodelta 1921,³⁸ vähän ennen tämän asetumista perheineen Porvooseen Koru-Kalevalan painotyötä valvomaan.³⁹ Korttien- ja viestinvaihto oli ollut molemminpuolista, mutta Walter Sjöbergin (kirje)arkisto ei näytä säilyneen.⁴⁰

Viimeiset vuodet Porvoossa

Porvoossa Walter Sjöbergillä oli omistuksessaan 1900-luvun alusta vuoteen 1919 pitkästä historiasta kuuluisa *Linna* (Slottet), ehkä kaupungin ensimmäinen kivinen asuintalo Jokikatu 12:ssa.⁴¹ Loppuvuonna 1931 hän osti Ilolan kylästä Molnbyn (Myllykylän) kartanon,⁴² jonka ”Päärakennus, valkea puutalo, on 1800-luvun ensimmäiseltä puoliskolta peräisin oleville itäisen Uudenmaan herraskartanorakennuksille ominaista tyyppiä.”⁴³ Sinne hän sijoitti osan suuresta taidekokoelmaansa ja siellä hän omistautui taas puutarhanhoidolle.⁴⁴ Kolmen hehtaarin suuruiselle puistolle ”antaa erikoisleimansa puro, joka [-] virtaa sen halki. Toisin paikoin se muodostaa kuohuvia koskia, toisin paikoin taas rauhallisia lampia, joissa kasvaa lumpeita ja muita vesikasveja. Vaihtelua antavat [-] saaret ja sillat, sinne tänne järjestetyt lepopaikat ja veistosryhmät. Puiston on suurimmaksi osaksi istuttanut [antikviteettikauppias Walter Sjöberg].”⁴⁵

Hän osallistui monin tavoin myös kotiseututoimintaan, esitteli kävijöille mielellään Molnbyn historiaa, antoi siellä kokouspaikan eri yhdistyksille järjestäen myös paikallisen nuorisoseuran teatteriesityksiä.⁴⁶ Jo elinaikanaan hän oli ollut Porvoon museon suurlahjoittaja ja hänen taidekokoelman-
sa siirtyi synnyinkaupungille testamenttilahjoituksena.⁴⁷ Aineistosta tunnetuimpia nyky-Porvoossa ovat ehkä kaksi kattokruunua Porvoon tuomiokirkossa,⁴⁸ antiikin maailmaan periytyvä marmorinen satyyriveistos ”Marmorpoikien” Kulttuuritalo Grandissa, jonka hän oli saanut vuonna 1932 venäläiseltä Antiquariat-firmalta kiitoksena pitkäaikaisista liikesuhteista,⁴⁹ sekä Runebergin puiston itäpäässä oleva pronssinen gemssiveistos.⁵⁰ Jälkisäädöksessä mainittuja tahoja olivat myös Kansal-

37 Okkonen 1949, 821.

38 Walter Sjöbergin kirje Akseli Gallen-Kallelalle, 12.10.1921. Gallen-Kallelan Museon arkisto.

39 Raivio 1992, 570–576.

40 Göran Selén oli *Bbl*:ssa 26.5.1988 julkaistua lehtiartikkeliä kirjoittaessaan ”för *Bbl*:s räkning forskat i arkiven”, määrittelemättä kuitenkaan mistä arkistoista oli kyse. Tätä kirjoitettaessa ei Sjöbergin arkistoa ole yrityksistä huolimatta löydetty.

41 G. Mårtensson, *Gamla gårdar i Borgå*, Borgå 1946, 94.

42 *Bbl* 10.12.1931, s. 2: ”Molnby gårds utparcellering”; *Nyland* 10.12.1931, s. 3: ”Borgå. Styckningen av Molnby gård: karaktärshuset jämte trädgårdsanläggningen ävensom sågen och kvarnen.”

43 E. Jutikkala & G. Nikander, *Suomen kartanot ja suurtilat* 1, Helsinki 1939, 574.

44 *Trädgårdssodlaren: organ för Nylands svenska trädgårdssällskap i Helsingfors och Sällskapet Aura trädgårdsvänner i Åbo* 11, 1937, 251: ”Notiser”; *Bbl* 21.10.1937, s. 3: ”Gudsägare Valter Sjöberg”.

45 Jutikkala & Nikander, 575. – Kartano on edelleen olemassa ja yksityisomistuksessa.

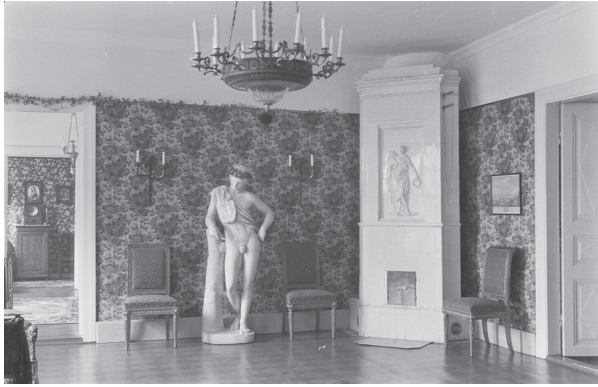
46 *Bbl* 19.6.1934, s. 2: ”Folkhögskolans elevförbund har mötts i Illby”; *Bbl* 18.9.1934, s. 2: ”Lyckad lotterifest i Illby”; *Bbl* 24.1.1935, s. 2: ”En lyckad fest i Illby”.

47 *Bbl* 6.11.1937, s. 2: ”Testamentarisk gåva av stora mått till Borgå museum”; *Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik*, ”Förteckning”, s. 3–5.

48 *Bbl* 7.12.1926, s. 2: ”Domkyrkan har fått emottaga en vacker gåva”. Messinkiset kattokruunut olivat peräisin 1700-luvun alkupuolelta ja sijoitettiin asehuoneeseen ja läntiseen eteistilaan.

49 *Antiquariat. Antiquitäten Export und Import*, josta G. Norman, *The Hermitage. The Biography of a Great Museum*, London 1999, 185, 199–200. – Satyyriveistos on Rooman keisariaikaan periytyvä täysikokoinen veistos, joka perimätiedon mukaan oli ollut Villa Albanissa Roomassa. Sieltä se kulkeutui 1700-luvun lopulla Jusupoffin palatsiin Moskovaan, edelleen suvun palatsiin Pietariin ja lopulta Suomeen, L. Pietilä-Castrén, ”A Copy of the Praxitelian Anapauomenos,” *Arctos* 26 (1992) 97–104; ead. ”Upplyst samlande,” teoksessa J. Pölönen & E. Jarva (toim.), *Antiquitas Borea – antiikin kulttuurin pohjoinen ulottuvuus*, (Acta Universitatis Ouluensis B Humaniora 48) Oulu 2002, 108–115; ead. ”Marmorpoikien och donator Walter Sjöberg”, teoksessa M. Björklund (toim.), *Svenska Gården i Borgå. 75 år i kulturens tjänst*, Borgå 2010, 153, 154.

50 *Bbl* 16.2.1935, s. 2: ”Vacker donation av konstverk till Borgå stad”. – Gemssi oli peräisin Oranienbaumin palatsialueelta Lomonosovista Pietarin liepeiltä, G. Christiernin, *Alltid i farten. Minnesbilder från 90 år*, Borgå 1978, 229–230.

Myllykylä (Molnby), sali antiikkikauppias Walter Sjöbergin aikana 1931–1937. Kuva: Museovirasto.

Myllykylä (Molnby), päärakennus, itäjulkisivu 1937–1939. Kuva: Museovirasto.

lismuseo, jolle Sjöberg testamenttasi Akseli Gallen-Kallelan vuonna 1893 tekemän öljymaalauksen "Helsingin pitäjän kirkon rauniot palon jälkeen",⁵¹ sekä Ateneum, jonne hän lahjoitti hollantilaismaalari Pieter de Ringin hedelmäasetelman (1644–1660).⁵²

Katsaus Walter Sjöbergin elämänvaiheisiin luo kuvan seurallisesta ja ystävällisestä henkilöstä, joka itseoppineena oli laajasti kiinnostunut taiteesta. Monipuolisena yrittäjänä hän oli tunnettu henkilö Etelä-Suomea laajemmin kuuluen siten epäilyksettä *Kansallisen elämäkerraston* mainitsemiin "enemmän tunnettuihin henkilöihin". Hänestä sanomalehtiartikkelin vuonna 1988 kirjoittaneen Göran Selénin mukaan hän oli "den färgstarke konstälskaren". Vuosikymmenten ajan hän ennen kaikkea toteutti utilistien perusajatusta vähentää kärsimystä ja luoda mahdollisimman monelle edellytykset onnelliseen elämään.

Walter Sjöbergin hautakivi, Näsinmäen hautausmaa. Kuva: Leena Pietilä-Castrén.

Sanomalehdet

digi.kansalliskirjasto.fi/serial-publications?generalTypes=NEWSPAPER

AL, *Aamulehti*

Bbl, *Borgåbladet*

DN, *Dagens Nyheter*

Hbl, *Hufvudstadsbladet*

HS, *Helsingin Sanomat*

HU, *Helsingin Uutiset*

NP, *Nya Pressen*

⁵¹ Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik, "Avskrift", s. 1, 2:o, "Helsing sockens kyrka efter branden"; KM H37124:1. Kansallismuseolle Sjöberg testamenttasi myös kaksi Venäjän keisarikunnan posliinitehtaan tekemää suurta vaasia ja neuvostohallinnolta lahjaksi saamansa posliinisen kahviastian, johon hänen nimensä oli poltettu, sekä posliinifiguriineja, *ibid.*

⁵² Perukirja: Sjöberg Valter Fredrik, "Avskrift", s. 1, 3:o, "Stilleben med frukter"; Pieter de Ring (1615–1660), *Asetelma*, 32 x 34, öljy puulle, A III 2246", www.kansallisgalleria.fi/fi/object/445896 (luettu 20.10.2023).